
ΙΔΡΥΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ / ΛΕΣΧΗ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ

ΛΕΥΚΩΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Πρωτοσέλιδο της Γαλλικής εφημερίδας «Le Petit Journal», που έχει ως τίτλο «Ο Μεγάλος Έλληνας Πατριώτης» και συνοδεύεται από το πορτρέτο του Ελευθερίου Βενιζέλου (29 Οκτωβρίου 1916).

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΖΟΥΠΑΝΟΥ
ΘΕΩΡΗΣΗ: ΝΕΣΤΩΡ ΚΟΥΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΙΛΑΝΔΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το Μουσείο Ελευθερίου Βενιζέλου δημιουργήθηκε σταδιακά από τη Λέσχη Φιλελευθέρων, με σκοπό τη διατήρηση της μνήμης και του έργου του σπουδαίου αυτού Έλληνα. Βρίσκεται στον πρώτο όροφο του κτιρίου όπου στεγάζεται η Λέσχη Φιλελευθέρων, στην οδό Χρήστου Λαδά 2 (Πλατεία Καρύτση, Αθήνα).

Το Μουσείο διαθέτει μια πλούσια συλλογή αντικειμένων που αφορούν τον Ελευθέριο Βενιζέλο και που συγκεντρώθηκαν από δωρεές. Εκτίθενται έτσι ορισμένα από τα γραφεία και πολλά προσωπικά έπιπλα του Βενιζέλου, γραφική ύλη, επιστολές, αναμνηστικά είδη και πορτρέτα. Υπάρχουν επίσης πολλά έργα γλυπτικής και ζωγραφικής με θέμα τον Βενιζέλο, ορισμένα εκ των οποίων έχουν παραχωρηθεί με χρησιδάνειο στην Εθνική Πινακοθήκη για ασφαλέστερη φύλαξη και ευρύτερη παρουσίαση στο κοινό (2026). Ακόμη, το Μουσείο διαθέτει και εκθέτει πλούσιο φωτογραφικό υλικό από τη δημόσια και ιδιωτική ζωή του Βενιζέλου.

Σημαντικό έκθεμα του Μουσείου ήταν ακόμη το αυτοκίνητο στο οποίο επέβαινε ο Βενιζέλος κατά τη δολοφονική απόπειρα εναντίον του το 1933, αλλά αυτό δωρήθηκε στο Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος», το οποίο έχει την ευθύνη λειτουργίας ενός ακόμη Μουσείου για τον Ελ. Βενιζέλο μέσα στην ανακαινισμένη οικία του Εθνάρχη στη Χαλέπα Χανίων. Το Μουσείο αυτό άνοιξε τις πύλες του τον Ιούνιο 2015 και «ψυχή» της όλης προσπάθειας υπήρξε ο Νικόλαος Εμμ. Παπαδάκης, γενικός διευθυντής του Ιδρύματος αυτού στα Χανιά από την ίδρυσή του το 2000. Ο Παπαδάκης φρόντισε επίσης να γίνουν μουσειακοί χώροι η οικία γέννησης του Ελ. Βενιζέλου στις Μουρνιές Χανίων και το Στρατηγείο της Επανάστασης του 1905 στο Θέρισσο Χανίων. Σημειώνεται ότι ένα επιπλέον καλά οργανωμένο Μουσείο για τον Ελευθέριο Βενιζέλο δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του κρητικής καταγωγής Αντώνη Μακατούνη, ο οποίος προσέφερε στον Δήμο Αθηναίων τη συλλογή κειμηλίων που είχε συγκεντρώσει ο πατέρας του Ζαχαρίας Μακατούνης, προσωπικός φίλος του Ελευθερίου Βενιζέλου. Το Μουσείο άρχισε να λειτουργεί το 1984 σε αυτοτελές οίκημα, στο Πάρκο Ελευθερίας, επί της Λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας.

Στο κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζεται σκιαγραφία της Λέσχης Φιλελευθέρων και του Ιδρύματος Ελ. Βενιζέλου και ακολουθεί σύντομη περιγραφή των εκθεμάτων και καταγραφή της δραστηριότητας του

Βενιζέλου κατά τις πέντε βασικές περιόδους της ζωής του, διανθισμένη, υπό μορφή λευκώματος με φωτογραφικό υλικό, μεγάλο μέρος του οποίου εκτίθεται στο Μουσείο ή στην Ιστοσελίδα του Ιδρύματος και της Λέσχης.

1. Ιστορία Λέσχης και Ιδρύματος

Η **Λέσχη Φιλελευθέρων** ιδρύθηκε το 1917, σε μια πολύ ταραγμένη περίοδο για την Ελλάδα, γνωστή ως περίοδο του «Εθνικού Διχασμού». Εκείνη την εποχή, η κοινωνία ήταν βαθιά χωρισμένη ανάμεσα στους υποστηρικτές του βασιλέα Κωνσταντίνου και σε όσους ακολουθούσαν τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Στην Αθηναϊκή Λέσχη, κύριο πόλο κοινωνικής συναναστροφής στην Αθήνα, συγκεντρώνονταν κυρίως οι βασιλόφρονες, ενώ οι υποστηρικτές του Βενιζέλου δεν ήταν πλέον ευπρόσδεκτοι. Έτσι, δημιουργήθηκε η ανάγκη για έναν νέο χώρο συνάντησης – όχι μόνο πολιτικό, αλλά και κοινωνικό.

Τη σωτήρια λύση έδωσε ο εκ Θάσου Ιωάννης Θεολογίτης, ο οποίος δώρισε ένα κτίριο ιδιοκτησίας του και έτσι η Λέσχη απέκτησε ένα εντυπωσιακό εντευκτήριο, αντίστοιχο με εκείνο της Αθηναϊκής Λέσχης. Στη θέση του κτιρίου αυτού ανεγέρθηκε αργότερα, το 1954, ένα μεγαλύτερο κτίριο, στο οποίο στεγάζονται σήμερα (στον πρώτο όροφο) το Μουσείο Ελευθερίου Βενιζέλου, η Λέσχη Φιλελευθέρων και το Ίδρυμα Ιστορίας Ελ. Βενιζέλου.

Από την αρχή, η Λέσχη Φιλελευθέρων δεν ήταν μόνον ένας πολιτικός χώρος. Ο κοινωνικός της χαρακτήρας, που υπήρξε καθοριστικός παράγοντας στην ίδρυσή της, υπήρξε αιτία για προσέλκυση στους κόλπους της και προσωπικοτήτων, η ιδεολογία των οποίων δεν ήταν απαραίτητα σύμφωνη με τις ιδέες του Βενιζέλου. Ήταν όμως άτομα τα οποία, παρά τις πολιτικές ή και κομματικές τους απόψεις, είχαν μια ευρύτερη αντίληψη των πραγμάτων και μπορούσαν έτσι να αποτελέσουν μια δεξαμενή σκέψης και για τους Βενιζελικούς.

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η Λέσχη συνδέθηκε περισσότερο με το Κόμμα των Φιλελευθέρων. Μάλιστα, η ενεργή συμμετοχή στη Λέσχη μπορούσε να βοηθήσει κάποιον στην πολιτική του πορεία. Αυτό οδήγησε τον Σοφοκλή Βενιζέλο να τροποποιήσει Καταστατικό, ώστε η Λέσχη να γίνει πάλι αυτό που ήταν από την αρχή: ένας χώρος κοινωνικής και πνευματικής «ζύμωσης», και όχι απλώς πολιτικής δραστηριότητας.

Για να τονισθεί αυτή η αλλαγή, η Λέσχη Φιλελευθέρων απέκτησε σταδιακά και μουσειακό χαρακτήρα, με φροντίδες του Στέφανου

Στεφάνου, τελευταίου, χρονολογικά, ιδιαίτερου Γραμματέα του Ελευθερίου Βενιζέλου., ιδίως κατά την περίοδο της Στρατιωτικής Διακυβέρνησης. Δημιουργήθηκε έτσι συλλογή με αντικείμενα που σχετίζονται με τη ζωή και τη δράση του Ελευθερίου Βενιζέλου, και προστέθηκε στον τίτλο της η ονομασία «Μνήμη Ελευθερίου Βενιζέλου», ώστε να τιμάται και με αυτόν τον τρόπο η μνήμη του Εθνάρχη. Τότε δημιουργήθηκε επίσης η σημαντική βιβλιοθήκη της Λέσχης, με άνω των 3.000 τίτλων βιβλίων και άλλων δημοσιευμάτων για τον Βενιζέλο και την εποχή του, καθώς και ένα πολύτιμο αρχείο εφημερίδων και αποκομμάτων, που αναμφίβολα αποτελούν σημαντικά εργαλεία για τους ερευνητές. Επίσης, στη Λέσχη Φιλελευθέρων στεγάζεται και ένα πολύτιμο αρχείο με άνω των 7.000 τεκμήρια, από την εποχή που ο Βενιζέλος ασκούσε δικηγορία

Σήμερα, η Λέσχη Φιλελευθέρων συνεχίζει με δυναμισμό τη λειτουργία της, συμβάλλοντας στην κατανόηση της σύγχρονης ιστορίας, με έμφαση στην περίοδο του Ελ. Βενιζέλου και του έργου που πραγματοποιήθηκε τότε. Στόχος της είναι να ενθαρρύνει την αντικειμενική μελέτη του παρελθόντος και βεβαίως τις διαιρέσεις που σημειώθηκαν κατά τον «Εθνικό Διχασμό», ώστε να αντληθούν από αυτές τα αναγκαία ιστορικά πορίσματα.

Το 1986, με πρωτοβουλία της Λέσχης, ιδρύθηκε το **Ίδρυμα Ιστορίας του Ελευθερίου Βενιζέλου**. Οι στόχοι και οι σκοποί του, σύμφωνα με τον Οργανισμό του (ΦΕΚ Β'352/ 26.5.1986) είναι:

- Συγκέντρωση ιστορικών αρχείων για την ιστορία του Ελευθερίου Βενιζέλου καθώς και της αντίστοιχης περιόδου του εθνικού και ιστορικού βίου των Ελλήνων. Τα χρονικά όρια, πάντως, του ιστορικού πλαισίου του Ίδρυματος είναι δυνατόν να επεκταθούν, κατά την κρίση της Διοίκησης, και σε ιστορικές περιόδους που προηγούνται εκείνης του Ελευθερίου Βενιζέλου ή και την ακολουθούν, έτσι ώστε να διασφαλίζεται μια ολιστική θεώρηση των ιστορικών γεγονότων.
- Η συστηματική ταξινόμηση και οργάνωση αυτού του υλικού, ώστε να είναι αξιοποιήσιμο από ερευνητές,
- Η διευκόλυνση και, γενικώς, η προώθηση συγγραφής μονογραφιών για τα θέματα που σχετίζονται με το Ίδρυμα.

Πρώτος Πρόεδρος του Ίδρυματος Ελευθερίου Βενιζέλου υπήρξε ο Μιχαήλ Στασινόπουλος (Ακαδημαϊκός και πρώτος προσωρινός Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας), ενώ ακολούθησαν ο Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος

(τελευταίος εγγονός του Εθνάρχη), ο Γεώργιος Κ. Στεφανάκης και ο Νέστωρ Ε. Κουράκης.

Σήμερα, το Ίδρυμα συνεργάζεται στενά με τη Λέσχη, αξιοποιώντας τον πλούτο των συλλογών της και το αρχειακό της υλικό. Διοργανώνονται έτσι κοινές επιστημονικές εκδηλώσεις, δημοσιεύονται μελέτες ως απότοκο αυτών των εκδηλώσεων, διατηρείται κοινή ιστοσελίδα, τα Διοικητικά Συμβούλια των δύο φορέων συνεδριάζουν από κοινού και ο σχεδιασμός των δράσεων γίνεται κατά τρόπο ώστε, με τη συμβολή των δύο φορέων, να προάγεται η μνήμη για το έργο που επιτελέστηκε κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα από τον Ελευθέριο Βενιζέλο ως αναμορφωτή της νεότερης Ελλάδας και πρωταγωνιστή της εδαφικής της ολοκλήρωσης.

2. Εκθέματα του Μουσείου

Στον φιλόξενο χώρο της Λέσχης Φιλελευθέρων και του Ιδρύματος Ιστορίας Ελευθερίου Βενιζέλου, στεγάζεται το «Μουσείο Ελευθερίου Βενιζέλου», το οποίο έχει ως βασικό αντικείμενο την πολυσχιδή ζωή του Ελευθερίου Βενιζέλου, της οικογένειάς του αλλά και των ανθρώπων που συνεργάστηκαν μαζί του.

Το Μουσείο απευθύνεται σε ένα ευρύ κοινό, καλύπτοντας τις ανάγκες μαθητών, επαγγελματιών, ερασιτεχνών και άλλων επισκεπτών. Είναι σχεδιασμένο για να προσφέρει μια μοναδική εμπειρία σε όλους, ανεξαρτήτως ειδικότερων γνώσεων ή ενδιαφερόντων.

Τα εκθέματα που βρίσκονται στον χώρο του Μουσείου είναι ποικίλα και ιδιαίτερα σημαντικά. Στον κυρίως χώρο του παρέχεται στον επισκέπτη η ευκαιρία να δει μοναδικά αντικείμενα, όπως ένα από τα παλτά του Βενιζέλου, χειρόγραφα του, αλλά και έγγραφα ή δημοσιεύματα που σχετίζονται άμεσα με τη δράση του. Παράλληλα, παρουσιάζεται πλούσιο φωτογραφικό υλικό με επίκεντρο τη ζωή του Βενιζέλου και της οικογένειάς του, καθώς και διάφορα εκθέματα που βοηθούν τον επισκέπτη να κατανοήσει τον Βενιζέλο όχι μόνον ως πολιτικό ηγέτη, αλλά και ως άνθρωπο.

Στον ημιώροφο του Μουσείου παρέχεται η δυνατότητα να εξερευνήσει κανείς άλλο ένα μέρος του πλούσιου φωτογραφικού αρχείου που διαθέτει το Μουσείο, να διαβάσει αποσπάσματα από τον Τύπο της εποχής, καθώς και να δει εκθέματα που αφορούν την πολιτική δράση του Βενιζέλου και που ταυτόχρονα αναδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τον προσλάμβαναν οι σύγχρονοί του.

Η ανωτέρω πινακίδα περιέχει κείμενο το οποίο προέρχεται από ομιλία του Ελευθέριου Βενιζέλου στη Βουλή των Ελλήνων, την 20^ή Δεκεμβρίου 1930. Το απόσπασμα έχει ως εξής: *«Από μικράς ηλικίας ενεπνεύσθην από την Μεγάλην Ιδέαν και επίστευσα εις αυτήν και η πίστις μου κατώρθωσε θαύματα, αλλά η πραγματοποίησις αυτή υπήρξε στιγμιαία, το έργον κατέρρευσε και εγώ λέγω ότι η κατάρρευσις του οφείλεται εις τον εμφύλιον σπαραγμόν».*

Η συγκεκριμένη ομιλία εντάσσεται στο ευρύτερο πολιτικό και ιστορικό πλαίσιο της εποχής και αποτυπώνει τις θέσεις, τα οράματα αλλά και τις ανησυχίες του Βενιζέλου για τις συνέπειες του Εθνικού Διχασμού.

3. Σημειώματα για την ιστορία του Ελευθερίου Βενιζέλου και αντίστοιχο φωτογραφικό υλικό

Προκειμένου η προσωπική, κοινωνική και πολιτική δραστηριότητα του Βενιζέλου να καταστεί περισσότερο προσιτή στον επισκέπτη, έχει γίνει στο Μουσείο μια κατηγοριοποίηση της ζωής και της δράσης του σε πέντε (5) χρονικές περιόδους: **1889-1910, 1910-1914, 1914-1920, 1920-1928, 1928-1936.** Τα σημειώματα που ακολουθούν συνοδεύονται από φωτογραφικό υλικό των αντίστοιχων περιόδων:

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1889-1910

Εικονογραφικό υλικό που παρουσιάζει την πορεία και τη δράση του Ελευθέριου Βενιζέλου από το 1889 έως το 1910, αναδεικνύοντας τη σταδιακή του εδραίωση ως ηγετικής πολιτικής μορφής στην Κρήτη και την Ελλάδα.

1889-1910: Γεννημένος το 1864 στο χωριό Μουρνιές, περί τα 4 χλμ. από το κέντρο της πόλης των Χανίων, ο Βενιζέλος σπουδάζει νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών έως το 1886 και εν συνεχεία ασκεί δικηγορία. Το 1891 νυμφεύεται με σφοδρό έρωτα τη Μαρία Κατελούζου και αποκτά μαζί της δύο γιους, τον Κυριάκο και τον Σοφοκλή. Όμως κατά τον δεύτερο τοκετό, το 1894, η Μαρία αποβιώνει νεότατη και αυτό του προκαλεί ιδιαίτερη θλίψη. Εν τω μεταξύ, το 1889 ο Βενιζέλος εκλέγεται αντιπρόσωπος (βουλευτής) στην Κρητική Βουλή και βαθμιαία αναδεικνύεται σε ηγετική μορφή της Κρήτης και σε πρωταγωνιστή της πολιτικής της ζωής. Η δράση του συνδέεται άμεσα με τους αγώνες αυτονομίας και ελευθερίας της Μεγαλονήσου. Κατά την Κρητική Επανάσταση του 1897 αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο, συμπράττοντας με τους συγκεντρωμένους στο Ακρωτήρι Χανίων επαναστάτες. Όμως, σημειο-σταθμός της σταδιοδρομίας του είναι η Επανάσταση του Θερίσου (10/3/1905), όπου ο Βενιζέλος μάχεται με σθένος αφενός για να αντιταχθεί στη μοναρχική διακυβέρνηση του Πρίγκηπα Γεωργίου, τότε Υπατου Αρμοστή της Κρήτης, και αφετέρου για να εδραιώσει τη δική του στρατηγική για την αυτονόμηση της Κρήτης και την εν συνεχεία Ένωση με την Ελλάδα. Η παρουσία του εδραιώνεται ως καθοριστική για το μέλλον της Κρήτης και παράλληλα σηματοδοτεί την πολιτική του καθιέρωση στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο.

Το σπίτι όπου γεννήθηκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος στις Μουρνιές Χανίων (1864) και το οποίο σήμερα λειτουργεί, μετά την ανακαίνισή του, ως επισκέψιμος μουσειακός χώρος.

Το σπίτι της οικογένειας Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων, όπως το είχε ανεγείρει έως το 1880 ο Κυριάκος Βενιζέλος, πατέρας του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Η οικία της οικογένειας Βενιζέλου στη Χαλέπα σήμερα. Στο εσωτερικό της, ο χώρος έχει την ίδια διαρρύθμιση καθώς και τα αυθεντικά έπιπλα, αντικείμενα και έργα τέχνης που είχε επιλέξει ο ίδιος ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατά την ανακαίνιση της οικίας το 1927, όταν επέστρεψε από το Παρίσι.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σε ηλικία 13 ετών (1877).

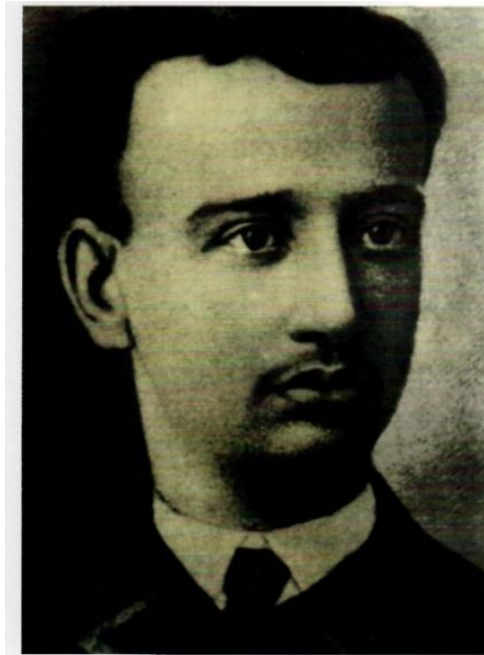
Ο νεαρός Ελευθέριος Βενιζέλος όταν ήταν μαθητής στη Σχολή Αντωνιάδη (1877-1879).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος με τη μεγάλη αδελφή του, Μαρία και τον σύζυγό της Γ. Γιαννουδάκη.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος μαζί με συμμαθητές του από το Γυμνάσιο Σύρου σε αναμνηστική φωτογραφία (1879-1880).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος φοιτητής στη νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, κατά την περίοδο 1881-1886.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος μαζί με την πρώτη σύζυγό του, τη Μαρία Κατελούζου-Βενιζέλου (σε ορισμένες πηγές αναφέρεται και ως Μαρία Ελευθερίου).

Η επιτροπή του Επαναστατικού Στρατοπέδου Ακρωτηρίου (Φεβρουάριος 1897). Τα μέλη της ήταν ο Νικόλαος Πιστολάκης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο Κωνσταντίνος Φούμης, ο Χαράλαμπος Παπαδάκης, ο Αντώνιος Σήφακας και ο Γεώργιος Μυλογιαννάκης.

Ο Βενιζέλος στα χρόνια της Κρητικής Επανάστασης 1897.

ELEFT. K. VENIZELOS.
CONST. M. FOUMIS. CONST. MANOS.
LES PRINCIPAUX CHEFS DE LA RÉVOLUTION.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος με τον Κωνσταντίνο Φούμη (αριστερά) και τον Κωνσταντίνο Μάνο (δεξιά). Οι τρεις αυτοί άνδρες αποτέλεσαν τους ηγέτες της Επανάστασης του Θερίσου (Μάρτιος 1905).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στην Επανάσταση του Θερίσου (1905).

Η επιτροπή σύνταξης του νέου Συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας (1906-1907). Η επιτροπή αυτή συστάθηκε έπειτα από την αποχώρηση του Πρίγκιπα Γεωργίου από την Κρήτη (12.9.1906) και την άφιξη παλαιού πρωθυπουργού Αλέξανδρου Ζαΐμη στη θέση του Ύπατου Αρμοστή Κρήτης. Ήταν μια δεκαεξαμελής κοινοβουλευτική επιτροπή, απαρτιζόμενη από 12 Χριστιανούς και 4 Μουσουλμάνους πληρεξουσίου. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπήρξε βασικός διαμορφωτής των διατάξεών του. Αφού εγκρίθηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις, το Σύνταγμα αυτό ψηφίσθηκε στις 2.12.1906 και τέθηκε σε εφαρμογή τον Φεβρουάριο του 1907.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Κρήτης (Σεπτέμβριος 1908 - Αύγουστος 1909). Τα μέλη τῆς, ὅπως απεικονίζονται, ἦταν οἱ Μίνως Πετυχάκης, Ἐλευθέριος Βενιζέλος, Ἀντώνιος Μιχελιδάκης (Πρόεδρος), Ἐμμανουὴλ Λογιαδῆς καὶ Χαράλαμπος Παλογεώργης.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1910-1914

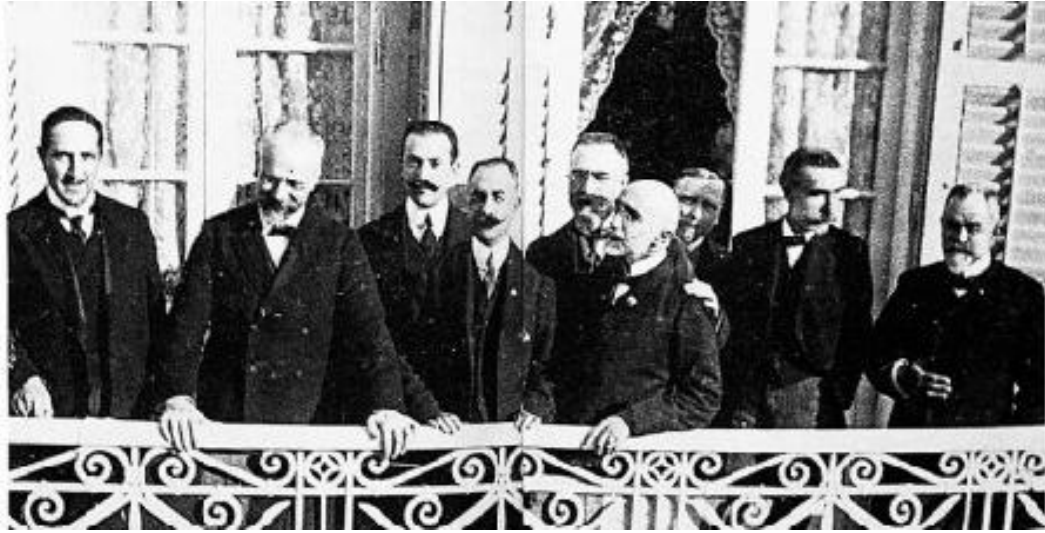
Συλλογὴ φωτογραφικοῦ υλικού, με τὴν ὁποία αποτυπώνεται ἡ πολιτικὴ δράση καὶ ἡ καθοριστικὴ παρουσία τοῦ Ἐλευθέριου Βενιζέλου κατὰ τὰ ἔτη τῆς πρώτης τοῦ διακυβέρνησης καὶ τῆς εποποιίας τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων. (1910–1914).

1910-1914: Τὴν περίοδο αὐτή, ὁ Βενιζέλος γίνεται πλέον πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδας καὶ εγκαινιάζει μιὰ νέα φάση πολιτικῶν ἐξελίξεων. Προχωρεῖ σε ἐκτεταμένες συνταγματικές, διοικητικές καὶ στρατιωτικές

μεταρρυθμίσεις με στόχο την «Ανόρθωση» και τον εκσυγχρονισμό του Κράτους και της ελληνικής κοινωνίας. Θεσπίζεται, έτσι, νέο Σύνταγμα, βελτιώνεται η δημόσια διοίκηση και κατοχυρώνεται η ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης και η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, ενώ λαμβάνονται μέτρα για την προστασία της εργασίας, την ενίσχυση της βιομηχανίας, τη στρατιωτική αναδιοργάνωση και την καθιέρωση της δωρεάν υποχρεωτικής εκπαίδευσης για το εξαετές Δημοτικό Σχολείο. Υπό την πολιτική ηγεσία του η Ελλάδα, ανανεωμένη πλέον, συμμετέχει ενεργά στους δύο Βαλκανικούς Πολέμους (1912-1913) και οι πολεμικές αυτές αναμετρήσεις καταλήγουν σε σημαντικές εδαφικές νίκες για τη Χώρα. Έτσι, η Ελλάδα εδραιώνεται ως μια σημαντική δύναμη με διευρυμένα εθνικά σύνορα, που ενισχύουν ακόμη περισσότερο τη διεθνή της θέση. Θα ακολουθήσουν άλλες έξι πρωθυπουργίες, αλλά οι σημαντικότερες είναι αυτές των ετών 1910-1915 (αθροιστικά), 1917-1920 και 1928-1933.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος τον Σεπτέμβριο 1910 με συναγωνιστές και φίλους στον Δημοτικό Κήπο Χανίων, πριν από την αναχώρησή του για την Αθήνα, προκειμένου να αναλάβει πρωθυπουργός μετά την εκλογική του νίκη τον Αύγουστο 1910.

Η πρώτη κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου (6.10.1910). Σημαντικά στελέχη της αποτελούσαν οι: Δημήτριος Πανάς, Κωνσταντίνος Ρακτιβάν, Εμμανουήλ Ρέπουλης, Ιωάννης Τσιριμώκος, Αλέξανδρος Διομήδης και Ανδρέας Μιχαλακόπουλος.

Χαρακτικό πορτραίτο του Βενιζέλου κατά τις πρώτες φάσεις της πολιτικής του σταδιοδρομίας.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στο γραφείο του στο πρώτο σπίτι που είχε ως δημόσιο πρόσωπο στην Αθήνα (στη συμβολή των οδών Νίκης και Απόλλωνος).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος διαβάζει την εφημερίδα «Πατρίς» κατά τα πρώτα έτη της προθυπουργίας του.

Φωτογραφική σύνθεση σε ανάμνηση πτήσης του πρώτου ελληνικού αεροπλάνου, με πιλότο τον Εμμανουήλ Αργυρόπουλο και επιβάτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο (Φεβρουάριος 1912).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατά τη διάρκεια του δεύτερου Βαλκανικού Πολέμου (Ιούλιος 1913).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος Α΄ συνεργάζονται αρμονικά στο μέτωπο των Βαλκανικών Πολέμων (Ιούλιος 1913).

Μία ακόμη φωτογραφία αγαστής συνεργασίας του Βασιλέα Κωνσταντίνου και του Ελευθερίου Βενιζέλου κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων (1912-1913).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στις 28 Ιουλίου του 1913, οπότε υπεγράφη η νικηφόρα για την Ελλάδα Συνθήκη του Βουκουρεστίου.

Ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος Α΄ της Ελλάδας, η Βασίλισσα Σοφία και ο τότε πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος στο Φάληρο (1913).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1914-1920

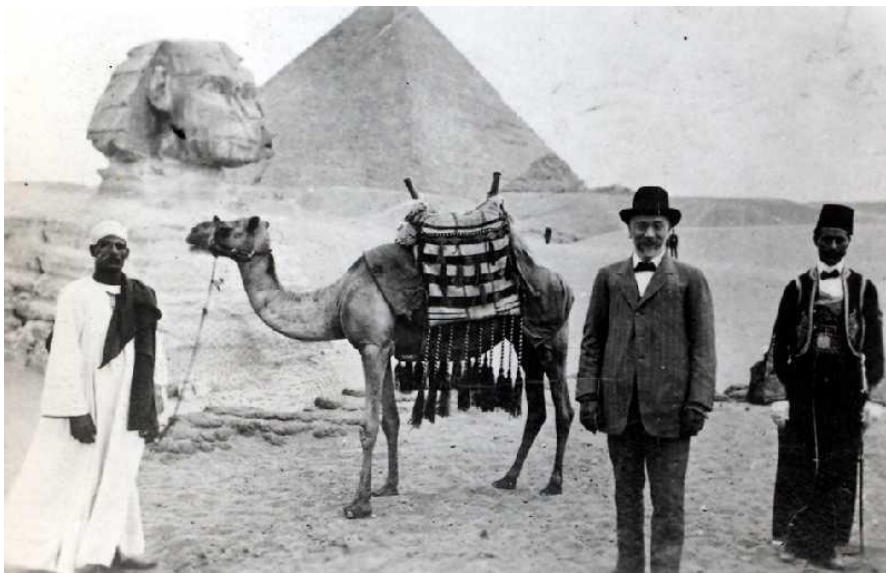

Συλλογή φωτογραφικού υλικού και αποσπασμάτων από τον Τύπο της εποχής, με επίκεντρο τη δραματική περίοδο του Εθνικού Διχασμού και της διακυβέρνησης Βενιζέλου κατά τα έτη 1914-1920..

1914-1920: Κατά την περίοδο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Βενιζέλος υποστηρίζει σταθερά τη συμμαχία της Ελλάδας με την Αντάντ, δηλ. τη λεγόμενη «Εγκάρδια [Τριπλή] Συνεννόηση» των συμμαχικών δυνάμεων Γαλλίας, Μεγάλης Βρετανίας και Ρωσίας. Η επιλογή αυτή προκαλεί έντονη πολιτική αντιπαράθεση στο εσωτερικό της Χώρας και αποτελεί τον βασικό λόγο που οδηγεί το 1915 σε ρήξη ανάμεσα στον Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο και τον Βασιλέα Κωνσταντίνο Α΄, ο οποίος είναι θιασώτης της ουδετερότητας της Ελλάδας. Η σύγκρουση εξελίσσεται σταδιακά σε Εθνικό Διχασμό, γεγονός το οποίο σημαδεύει βαθιά την ήδη πολυτάραχη ελληνική ζωή. Τελικά, η πολιτική επιλογή του Βενιζέλου είναι αυτή που επικρατεί το 1917 στο εσωτερικό πεδίο, με την αποχώρηση από την Ελλάδα του βασιλιά Κωνσταντίνου και τη σύναψη συμμαχίας με την Αντάντ. Επίσης, η επιλογή αυτή δικαιώνεται και διεθνώς, με τη νίκη των δυνάμεων της Αντάντ στον Πόλεμο και με τη συνακόλουθη συμμετοχή του Βενιζέλου ως εκπροσώπου της Ελλάδας στη Διάσκεψη Ειρήνης των Παρισίων το 1919, οπότε, με τη «Συνθήκη των Σεβρών» (10.8.1920 ν.η.) δημιουργείται η «Ελλάδα των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών». Ωστόσο, την 30.7.1920 (ν.η.), δύο ημέρες μετά το πέρας των διαπραγματεύσεων που οδήγησαν εν συνεχεία στην υπογραφή αυτής της μνημιώδους συμφωνίας, ο Βενιζέλος γίνεται στόχος δολοφονικής απόπειρας στο Παρίσι (σιδηροδρομικός σταθμός της Λυών), γεγονός που τον συγκλονίζει.

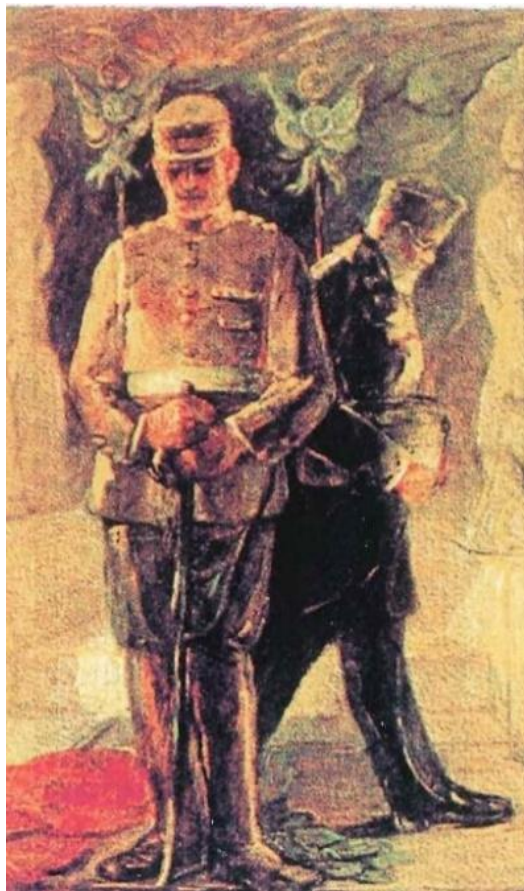
Ο Ελευθέριος Βενιζέλος 1918 συνομιλεί στο Μακεδονικό μέτωπο με τον γιο του Σοφοκλή, αξιωματικό του Ελληνικού Στρατού κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο..

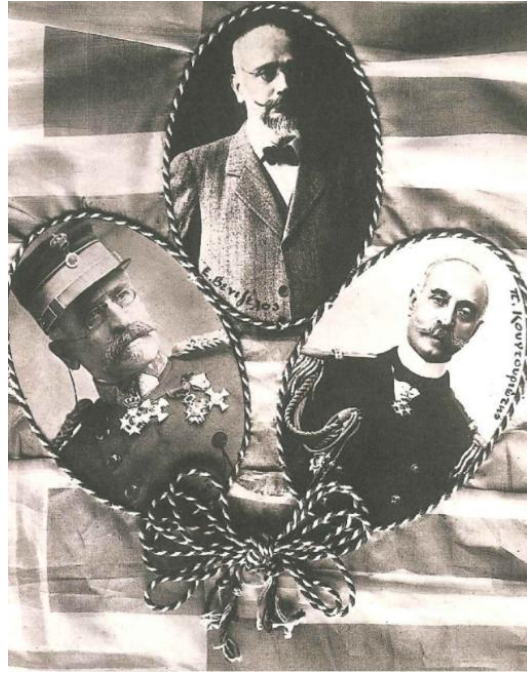
Ο Ελευθέριος Βενιζέλος το 1915 στην Αίγυπτο. Ήταν γνωστό πως είχε ισχυρούς δεσμούς με τις ελληνικές παροικίες που βρίσκονταν εκεί.

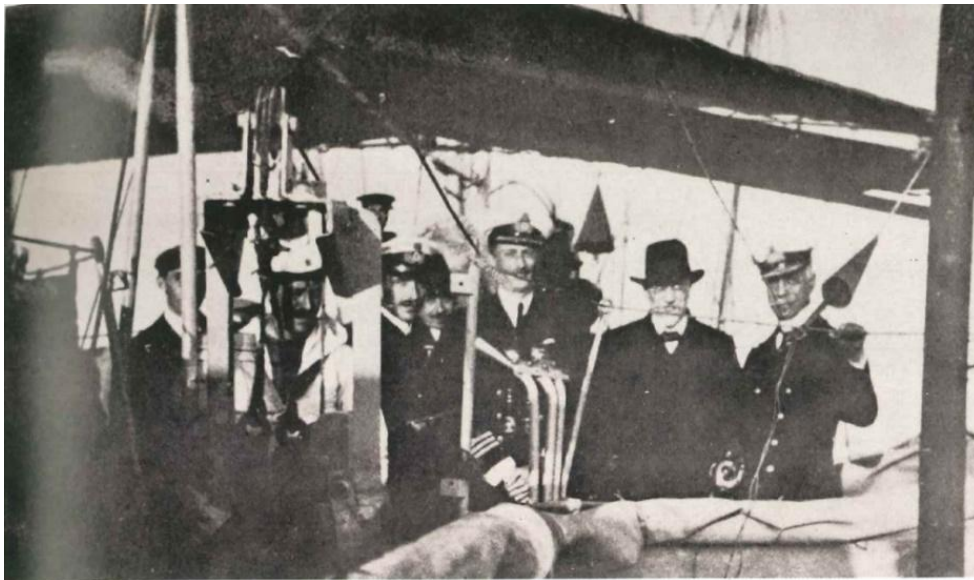
Μία ακόμη φωτογραφία με τον Ελευθέριο Βενιζέλο το 1915 στην Αίγυπτο.

Ελαιογραφία του Νικήτα Γρίσπου εμπνευσμένη από τον Εθνικό Διχασμό.

Η επαναστατική τριανδρία: Στρατηγός Παναγιώτης Δαγκλής, Ελευθέριος Βενιζέλος και Ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης, Σημειώνεται ότι την 26η Σεπτεμβρίου 1916, ο Βενιζέλος ανεχώρησε για τη Θεσσαλονίκη, προκειμένου να ηγηθεί του εκεί κινήματος της Εθνικής Αμυνας.

Αναχώρηση των Ελευθερίου Βενιζέλου και Ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη από τα Χανιά με τελικό προορισμό τη Θεσσαλονίκη (Σεπτέμβριος 1916).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος καταφθάνει στη Θεσσαλονίκη όπου τον υποδέχεται μεγάλο πλήθος οπαδών του (Σεπτέμβριος 1916).

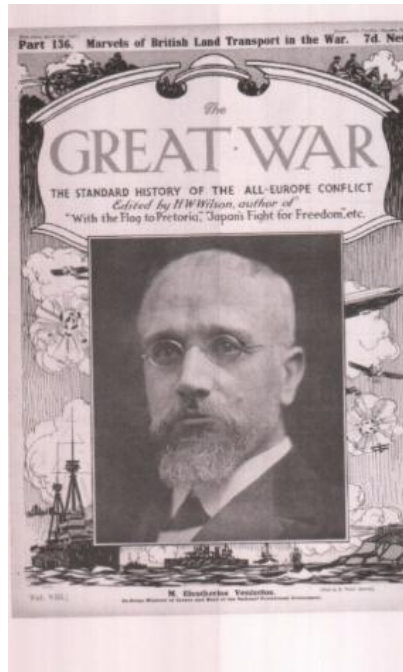
Η τριανδρία Βενιζέλος, Δαγκλής και Κουντουριώτης επιθεωρούν ελληνικές μονάδες που σχηματίστηκαν για να πολεμήσουν στο πλευρό της Αντάντ και να αντισταθούν στους Βούλγαρους (Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 1916).

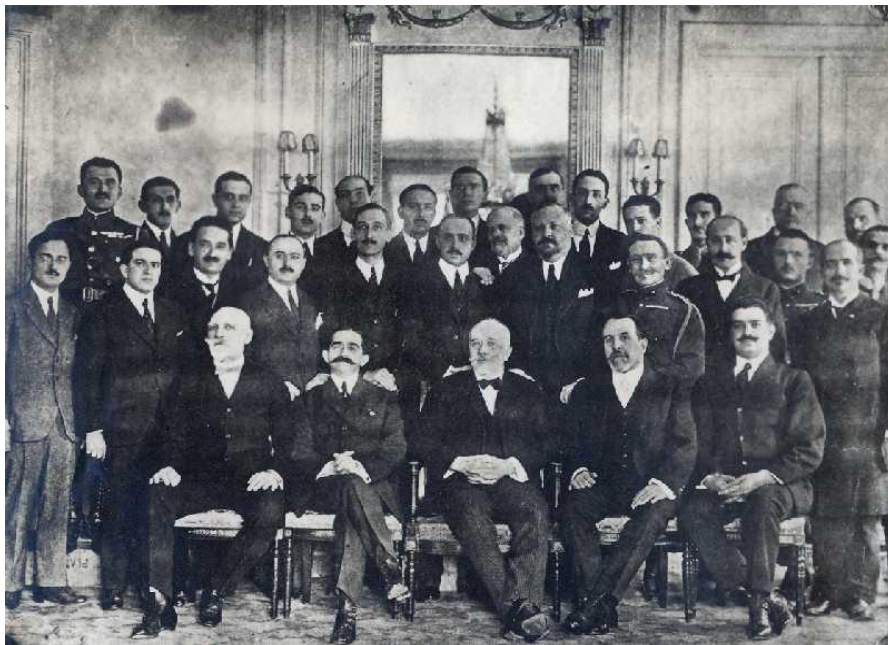
Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, υπό την ιδιότητά του ως Προέδρου της Προσωρινῆς Ελληνικῆς Κυβέρνησης με ἔδρα τὴ Θεσσαλονίκη (1916-1917), παραδίδει σε ἀνώτατο αξιωματικό τὴ σημαία ἑνὸς ἀπὸ τὰ συντάγματα τῆς μεραρχίας Σερρών.

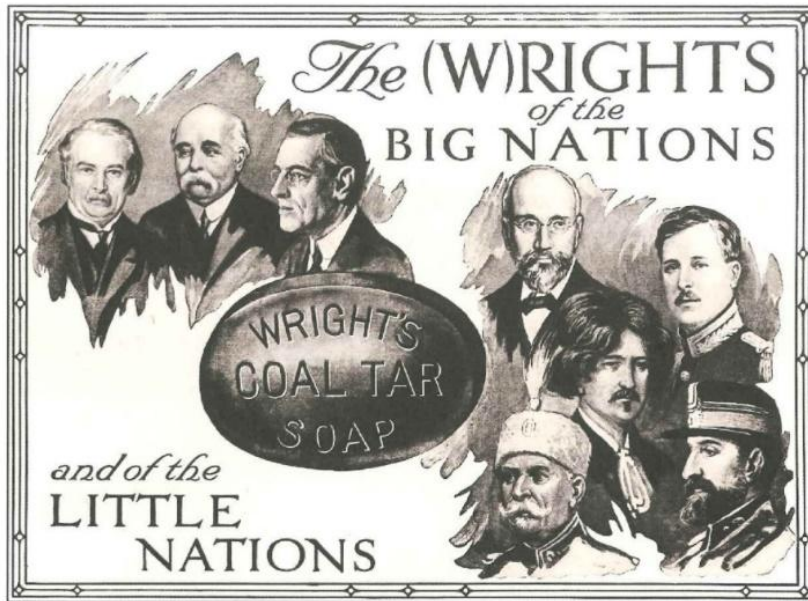
Σωρός ἀπὸ πέτρες που ἐρίζαν ἀντιβενιζελικοί ὡς πράξη ἐναντίωσης καὶ «αναθέματος» κατὰ τοῦ Ελευθερίου Βενιζέλου στο Πεδίον τοῦ Ἄρεως, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1916.

Πορτρέτο του Ελευθέριου Βενιζέλου όπως δημοσιεύθηκε στο βρετανικό περιοδικό *The Great War: The Standard History of the All-Europe Conflict* (τεύχος 136, 14 Μαρτίου 1917), κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918).

Η ελληνική αντιπροσωπεία κατά τη Διάσκεψη Ειρήνης στο Παρίσι (Ιανουάριος-Ιούνιος 1919), με συμμετοχή των 27 κρατών που ανήκαν στο στρατόπεδο των νικητών του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου (1919). Στο κέντρο της πρώτης σειράς ο Ελευθέριος Βενιζέλος

Χαρακτηριστική διαφήμιση της εποχής που μεταδίδει με εύστοχο τρόπο το κλίμα το οποίο επικρατούσε εκείνη την εποχή. «Πρωταγωνιστές» της ορισμένοι από τους ηγέτες που συμμετείχαν στη Διάσκεψη Ειρήνης των Παρισίων (1919), μεταξύ των οποίων εικονίζεται και ο Ελευθέριος Βενιζέλος.

Αναμνηστική φωτογραφία των εκπροσώπων των χωρών (συμπεριλαμβανομένου και του Ελευθέριου Βενιζέλου) που συμμετείχαν στη Συνδιάσκεψη Ειρήνης στο Παρίσι, λίγες μέρες προτού υπογραφεί η Συνθήκη του Νεϊγύ (Νοέμβριος 1919).

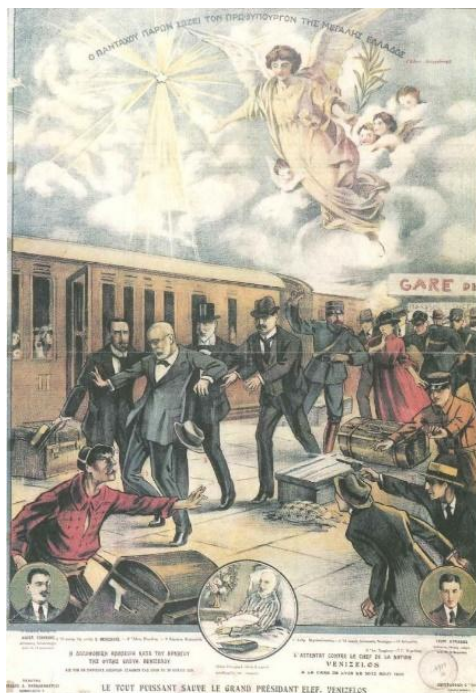
Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σε δεξίωση της βρετανικής πρεσβείας στο Παρίσι, τον Μάιο του 1920.

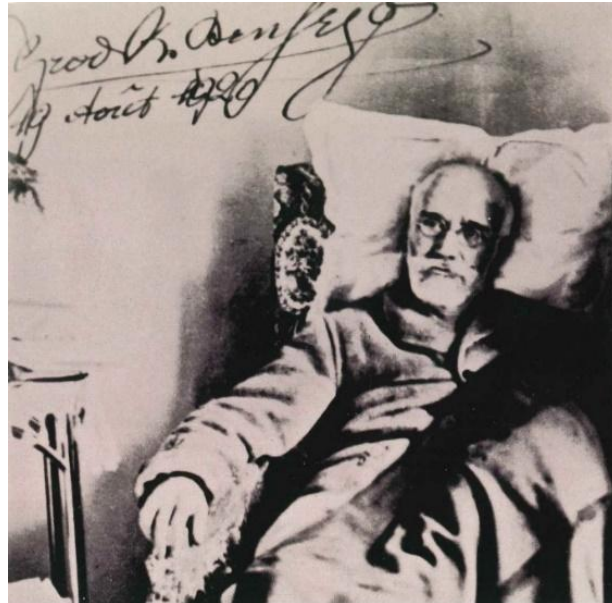
Ο Ελευθέριος Βενιζέλος ενώ υπογράφει τη Συνθήκη των Σεβρών μεταξύ Ελλάδας και Οθωμανικής Τουρκίας, στο Δημαρχείο του ομώνυμου προαστίου νοτιοδυτικά των Παρισίων, στις 28 Ιουλίου του 1920 (ν.η.). Η Συνθήκη αυτή αποτέλεσε κορυφαία στιγμή της ελληνικής διπλωματίας και προέβλεπε σημαντική εδαφική επέκταση της Ελλάδας.

«Ο χάρτης της Νέας Μεγάλης Ελλάδος», όπου αποτυπώνεται με γκρι χρώμα η σημαντική εδαφική διεύρυνση της Ελλάδας μετά την υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών (28 Ιουλίου 1920).

Λαϊκή λιθογραφία εμπνευσμένη από την απόπειρα δολοφονίας εναντίον του Ελευθέριου Βενιζέλου στον Σιδηροδρομικό Σταθμό της Λυών στο Παρίσι στις 30.7.1920 (ν.η.), αμέσως μετά την επιτυχή για την Ελλάδα ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων που οδήγησαν στην υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών (10.8.1920 ν.η.).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος μετά τη δολοφονική απόπειρα εναντίον του στο Παρίσι, το 1920, με ελαφρά τραυματισμένο το δεξιό χέρι. Εκείνη την περίοδο θα πει στην Πηνελόπη Δέλτα: «Πού θα στηριχθώ αν δεν με θέλει το έθνος;».

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σε ένα παιχνίδι γκολφ, 1920.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1920-1928

Συλλογή φωτογραφικού υλικού και αποσπασμάτων από τον Τύπο της εποχής, κατά τη δύσκολη περίοδο της ζωής του Ελευθερίου Βενιζέλου μετά την εκλογική ήττα του το 1920 και τη Μικρασιατική Καταστροφή.

1920-1928: Κατά την περίοδο αυτή, ο Βενιζέλος ηττάται στις εθνικές εκλογές του 1920 που είχε ο ίδιος προκηρύξει και, απογοητευμένος, αποχωρεί προσωρινά από την ενεργό πολιτική δράση. Κατά τη διάρκεια της απουσίας του, η Ελλάδα βιώνει μία από τις πιο τραυματικές στιγμές της ιστορίας της, τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922). Το γεγονός αυτό αλλάζει ριζικά τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες της Χώρας, αλλά και τους εθνικούς της στόχους. Με αφορμή αυτή τη νέα πραγματικότητα, ο Ελευθέριος Βενιζέλος συμβάλλει αποφασιστικά, ως βασικός διπλωματικός εκπρόσωπος της Ελλάδας, στις επιτυχημένες για τα ελληνικά συμφέροντα διαπραγματεύσεις που κατέληξαν στη «Συνθήκη της Λωζάνης», την 24.7.1923 (ν.η.). Μάλιστα, μερικούς μήνες αργότερα, ο Βενιζέλος εκλέγεται βουλευτής και Πρόεδρος της Βουλής με την ψήφο όλων των βουλευτών, ενώ λίγο αργότερα, τον Ιανουάριο 1924, σχηματίζει βραχύβια κυβέρνηση. Όμως στη συνέχεια, λόγω διαφωνιών με συνεργάτες του για το «πολιτειακό» (δηλ. ως προς το πώς και πότε θα έπρεπε να εγκαθιδρυθεί Αβασίλευτη Δημοκρατία στην Ελλάδα), παραιτείται και αναχωρεί για το Παρίσι, όπου επιδίδεται στη μετάφραση της Ιστορίας του Θουκυδίδη.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος απεικονίζεται στο έργο «Μεταφράζοντας τον Θουκυδίδη» του Δημήτριου Κοκότση (Παρίσι, 1921).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος μετά την εκλογική ήττα της 1.11.1920.

Άλλη μία φωτογραφία του Ελευθερίου Βενιζέλου από την ίδια χρονική περίοδο.

Χαρακτηριστική φωτογραφία από τον γάμο του Ελευθέριου Βενιζέλου με την Έλενα Σκυλίτση (Λονδίνο, Σεπτέμβριος 1921).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος μαζί με τη δεύτερη σύζυγό του, Έλενα Βενιζέλου, στο Παρίσι το 1921, ένα μήνα μετά τον γάμο τους.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος με τη σύζυγό του, Έλενα, κατά το υπερπόντιο γαμήλιο ταξίδι τους, σε φάρμα στρουθοκαμήλων στην Καλιφόρνια των ΗΠΑ (1921).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος με τον Ισμέτ Ινονού, τον τότε πρωθυπουργό της Τουρκίας (1922).

Τα μέλη της ελληνικής αντιπροσωπείας, με επικεφαλής τον Ελευθέριο Βενιζέλο, στη συνδιάσκεψη της Λωζάνης (Νοέμβριος 1922). Οι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν το 1923 στην υπογραφή της φερώνυμης συνθήκης, που διευθετούσε τις ελληνοτουρκικές διαφορές.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος αμέσως μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης (24 Ιουλίου 1923, ν.η.).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στο σπίτι του Κυριάκου Μητσοτάκη («Γαλαρία»), στα Χανιά, με την αδελφή του, Κατίγκω Μητσοτάκη, τον γιο της Κυριάκο και την οικογένειά του. Εμπρός από τον Βενιζέλο διακρίνεται ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, ο μετέπειτα πρωθυπουργός της Ελλάδας, σε ηλικία 9 ετών (1927).

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1928-1936

Συλλογή φωτογραφικού υλικού και αποσπασμάτων από τον Τύπο της εποχής για τα τελευταία χρόνια της ζωής και της δημόσιας παρουσίας του Ελευθέριου Βενιζέλου, από την τρίτη σημαντική διακυβέρνησή του το 1928 και έως τον θάνατό του 1936.

1928-1936: Στην τελευταία πρωθυπουργική του θητεία, ο Βενιζέλος επικεντρώνεται στην οικονομική ανασυγκρότηση της Χώρας. Προωθεί έτσι τον εκσυγχρονισμό του κράτους μέσα από έργα κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και βελτίωσης των υποδομών. Παράλληλα, δίνει μεγάλη έμφαση στην εξομάλυνση των διπλωματικών σχέσεων της Ελλάδας με γειτονικά κράτη, όπως η Ιταλία, η Γιουγκοσλαβία, η Ρουμανία και, το σημαντικότερο, η Τουρκία. Ωστόσο, η θητεία της κυβέρνησής του συμπίπτει με τη μεγάλη διεθνή οικονομική κρίση, που ξεκίνησε το 1929 στις ΗΠΑ και που είχε σοβαρό δυσμενή αντίκτυπο για την οικονομία και της Ελλάδας. Έτσι, μετά την εκλογική του ήττα την 5.3.1933, τη νέα δολοφονική απόπειρα εναντίον του (6.6.1933) και τις αποτυχημένες απόπειρες στρατιωτικού πραξικοπήματος στις οποίες ενεπλάκη την 6.3.1933 και την 1.3.1935, αποσύρεται οριστικά από την πολιτική σκηνή. Πεθαίνει αυτοεξόριστος στις 18 Μαρτίου 1936 στο Παρίσι, αφήνοντας όμως πίσω του μια εξαιρετική παρακαταθήκη αρχών και επιτευγμάτων, ώστε δίκαια να συγκαταλέγεται ανάμεσα σε εκείνους τους κορυφαίους πολιτικούς της νεότερης Ελλάδας οι οποίοι διέθεταν το χάρισμα να οραματίζονται και ταυτόχρονα να δημιουργούν μεγάλα έργα, όπως ιδίως, κατά τον 19^ο αιώνα, ο Ιωάννης Καποδίστριας και ο Χαρίλαος Τρικούπης.

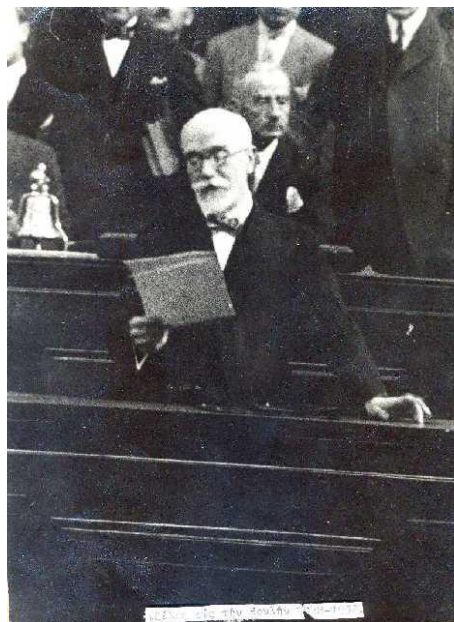
Η βραχύβια κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου στις 4 Ιουλίου 1928. Στην πρώτη σειρά διακρίνονται οι Κ. Ζαβιτσάνος, Ελ. Βενιζέλος και Θ. Σοφούλης.

Φωτογραφικό πορτρέτο του Ελευθερίου Βενιζέλου με την υπογραφή του.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατά την διάρκεια ομιλίας του στη Βουλή το 1928, χρονιά της θριαμβευτικής επιστροφής του στην εξουσία και έναρξης νέας μεταρρυθμιστικής περιόδου.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος ενώ εκφωνεί λόγο κατά την πρώτη συνεδρίαση της Ελληνικής Γερουσίας, το 1929.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατά την επίσκεψή του στο Βελιγράδι, το 1928.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος τον Μάιο του 1929 στον Μυστρά με τη σύζυγό του Έλενα Βενιζέλου και τη νύφη του, Μαρίκα Βενιζέλου, από την πλευρά του γιου του Κυριάκου..

Στιγμιότυπο από επίσκεψη του Βενιζέλου σε εργοστάσιο κατά τη διάρκεια της λεγόμενης Μεγάλης Τετραετίας (1928-1932).

Ο Βενιζέλος, σε επίσημη εκδήλωση, στο Ζάππειο (περίοδος 1928-1932). Δίπλα του ο Γεώργιος Παπανδρέου και ο Παναγής Τσαλδάρης, επικεφαλής του Λαϊκού κόμματος. Πίσω του, όρθιος, ο Πότης Τσιμπιδάρος.

Η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου μετά τον ανασχηματισμό της τον Ιανουάριο του 1930. Από αριστερά διακρίνονται οι: Γεώργιος Παπανδρέου, Απόστολος Αλεξανδρής, Ανδρέας Μιχαλακόπουλος, Ελευθέριος Βενιζέλος, Θεμιστοκλής Σοφούλης και Περικλής Αργυρόπουλος.

Ο Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος μαζί με τον Υπουργό Παιδείας Γεώργιο Παπανδρέου στην Ακρόπολη το 1930. Οι δύο άνδρες επιβλέπουν τα έργα της αναστήλωσης του Παρθενώνα.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σε επίσκεψή του στην Τουρκία (1930).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στα Χανιά το 1930.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος κατά τη διάρκεια επίσκεψης του στην Κωνσταντινούπολη το 1931.

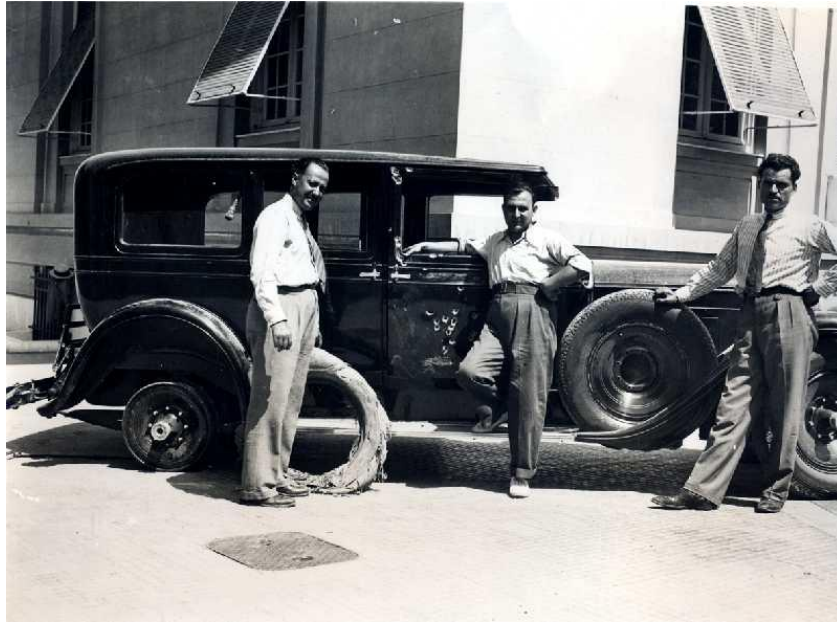
Το «Petit Palais» («Το Μικρό Ανάκτορο» στα ελληνικά), το σπίτι του ζεύγους Βενιζέλου το 1932. Βρίσκεται στη συμβολή της οδού Λουκιανού με τη Λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας. Σήμερα αποτελεί έδρα της Βρετανικής Πρεσβείας, καθώς η Έλενα Βενιζέλου το πώλησε στο Βρετανικό Δημόσιο μετά τον θάνατο του συζύγου της.

Ο Βενιζέλος σε τελετή στο Ζάππειο (1933). Τον συνοδεύουν ο Αλέξανδρος Ζαΐμης, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, και ο υπουργός Στρατιωτικών Γεώργιος Κατεχάκης.

Το αυτοκίνητο του ζεύγους Βενιζέλου (μάρκας Packard) μετά την απόπειρα δολοφονίας εναντίον κατά την επιστροφή του, μαζί με τη σύζυγό του Ελενα, από την Κηφισιά στην Αθήνα (6.6.1933).

Μία ακόμη φωτογραφία της Πακάρ του ζεύγους Βενιζέλου, διάτρητης από σφαίρες, μετά τη δολοφονική απόπειρα της 6^{ης} Ιουνίου 1933. Το αυτοκίνητο διασώζεται στο Μουσείο Ελ. Βενιζέλου στα Χανιά ως δωρεά από το Μουσείο Ελευθερίου Βενιζέλου στην Αθήνα.

Το αυτοκίνητο Cadillac των δραστών της απόπειρας δολοφονίας βρέθηκε εγκαταλελειμμένο στη Μαλακάσα Αττικής και εξετάζεται από τη Χωροφυλακή, στρατιώτες και ιδιώτες (10 Ιουνίου 1933).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΤΥΓΕΡΑΝ ΑΠΟΤΕΙΡΑΝ

Μεταξύ άλλων και οι αυτοκίνητα τα οποία έχουν αγοράσει οι πολίτες...

Ο αυτοκίνητος της εταιρείας... 24-000

ΤΟ ΑΙΜΑΤΟΡΡΟΝ ΤΕΡΜΑ

Το αίμα είναι το βασικό υλικό της ζωής... Η αιματορροία είναι μια σοβαρή κατάσταση...

ΤΑ ΣΚΛΑΒΑΚΙΑ

Τα σκλαβακία είναι μια ασθένεια που προκαλείται από τον κρυμμένο κρυμμένο...

ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ

Είκοσι χρόνια από την ίδρυση της εταιρείας... Η εταιρεία έχει πετύχει σημαντικές επιτυχίες...

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΘΗΡΙΑ

Αναμεσα στα θηρία είναι μια ιστορία που αφορά την προστασία των ζώων...

Η ΖΩΗ

Η ζωή είναι μια συνεχής μάχη... Η ζωή είναι μια συνεχής μάχη...

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΚΑΙ ΟΔΟΙ

Αυτοκίνητα και οδοί είναι τα βασικά στοιχεία της μεταφορικής...

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΘΗΡΙΑ

Αναμεσα στα θηρία είναι μια ιστορία που αφορά την προστασία των ζώων...

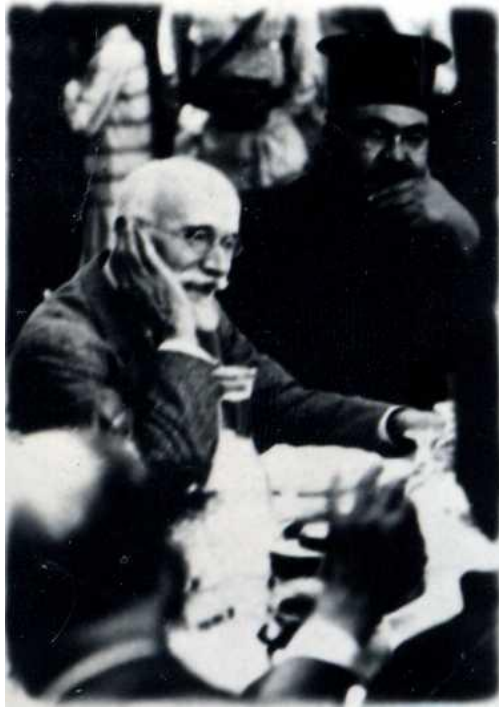
ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΘΗΡΙΑ

Αναμεσα στα θηρία είναι μια ιστορία που αφορά την προστασία των ζώων...

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΘΗΡΙΑ

Αναμεσα στα θηρία είναι μια ιστορία που αφορά την προστασία των ζώων...

Το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας «Εθνος», το οποίο αναφέρεται στη δολοφονική απόπειρα εναντίον του Ελευθερίου Βενιζέλου (Πέμπτη, 8 Ιουνίου 1933)

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος το 1935.

Αθήνα, 2 Μαρτίου 1935. Το ομοίωμα του Ελευθερίου Βενιζέλου σε κρεμάλα κατά τη διάρκεια αντιβενιζελικής συγκέντρωσης την επομένη του Κινήματος του 1935.

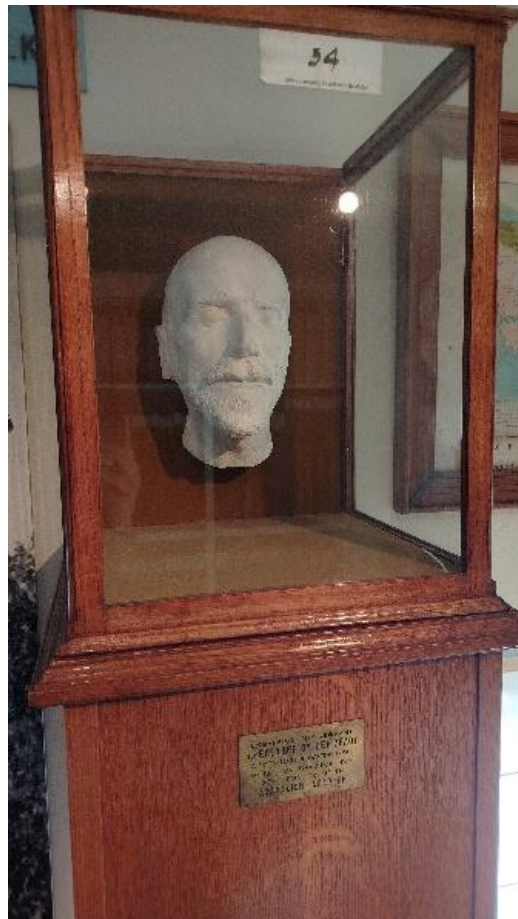
Θωρηκτό Αβέρωφ, 21 Μαρτίου 1935. Μετά την αποτυχία του κινήματος, ο Ελευθέριος Βενιζέλος φεύγει από τα Χανιά. Μαζί του ο Δήμαρχος Χανίων Εμμανουήλ Χαντάκης, καθώς και ο βουλευτής των Φιλελευθέρων Μανούσος Βολουδάκης.

Μία από τις τελευταίες φωτογραφίες του Ελευθερίου Βενιζέλου στο Παρίσι (Μάρτιος 1936).

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος νεκρός (Παρίσι, 18.3.1936).

Προτομή του Ελευθερίου Βενιζέλου με βάση το νεκρικό εκμαγείο της κεφαλής του, όπως αποτυπώθηκε λίγη ώρα μετά τον θάνατό του στο Παρίσι το 1936, έργο του γλύπτη Αθανάσιου Απάρτη. Φυλάσσεται στο Μουσείο Βενιζέλου στην Αθήνα.

Ο ΜΕΓΑΣ ΝΕΚΡΟΣ

«Ο Άγιος Πέτρος, που έφωτισε την Γαλιλαία, τον έβλεπε και τον έπαινε, αλλά τον έβλεπε και τον έπαινε ο ίδιος ο Άγιος Πέτρος...»

«Ο Άγιος Πέτρος, που έφωτισε την Γαλιλαία, τον έβλεπε και τον έπαινε, αλλά τον έβλεπε και τον έπαινε ο ίδιος ο Άγιος Πέτρος...»

«Ο Άγιος Πέτρος, που έφωτισε την Γαλιλαία, τον έβλεπε και τον έπαινε, αλλά τον έβλεπε και τον έπαινε ο ίδιος ο Άγιος Πέτρος...»

«Προσχηματισμός ή άσκηση;» - «Ενός ή δύο άσκησης;» - «Μιας ή δύο άσκησης;» - «Μιας ή δύο άσκησης;»

ΟΜΙΛΕΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ

«Ενας καλύτερος από τον άλλο...»

«Ενας καλύτερος από τον άλλο...»

«Ενας καλύτερος από τον άλλο...»

Η ΖΩΗ

«Εκεί που ο δρόμος της πόλης...»

«Εκεί που ο δρόμος της πόλης...»

«Εκεί που ο δρόμος της πόλης...»

Ο ΜΕΓΑΣ ΚΗΡΥΧΟΣ

«Ο Κόσμος είναι η βάση...»

«Ο Κόσμος είναι η βάση...»

«Ο Κόσμος είναι η βάση...»

Η ΙΣΤΟΡΙΑ

«Η ιστορία είναι η βάση...»

«Η ιστορία είναι η βάση...»

«Η ιστορία είναι η βάση...»

Ο ΜΟΝΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΒΛΕΨΕ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

«Ο μόνος που αναβλέψε...»

«Ο μόνος που αναβλέψε...»

«Ο μόνος που αναβλέψε...»

«Ο μόνος που αναβλέψε...»

Η ΙΣΤΟΡΙΑ

«Η ιστορία είναι η βάση...»

«Η ιστορία είναι η βάση...»

«Η ιστορία είναι η βάση...»

Το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας «Εθνος», στο οποίο ανακοινώνεται ο θάνατος του Ελευθερίου Βενιζέλου (απόγευμα Τετάρτης 18.3.1936).

Πλήθος κόσμου συνοδεύει τη σορό του Ελευθερίου Βενιζέλου από το λιμάνι των Χανίων στην εκεί Μητρόπολη, όπου και τελέσθηκε η κηδεία του στις 29.3.1936.

Ο τάφος του Ελευθερίου Βενιζέλου στο Ακρωτήρι. Σε κοντινή απόσταση διακρίνεται η Χαλέπα Χανίων, ο τόπος στον οποίο πέρασε ένα μέρος της ζωής του ο Βενιζέλος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο τέλος αυτής της «περιήγησης» στο Μουσείο Βενιζέλου, αξίζει να παρατεθεί ένας σύντομος «αυτοχαρακτηρισμός» που είχε κάνει ο ίδιος ο Βενιζέλος στη Βουλή των Ελλήνων την 28.4.1932 ως προς το πώς θα ήθελε να τον θυμούνται οι μεταγενέστεροί του (βλ. Στεφάνου, Στέφανος. Ελευθ. Βενιζέλου: Πολιτικά Υποθήκαι. Αθήναι, 1965, σελ. 76). Συγκεκριμένα, στον εν λόγω αυτοχαρακτηρισμό, ο Βενιζέλος, όταν κατά τη συζήτηση στη Βουλή ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου, σε μια αποστροφή του λόγου του, απεκάλεσε τον Βενιζέλο «μοιρολάτρη», εκείνος σε ήρεμο τόνο είπε τα εξής, κάτι σαν επικήδειο που θα μπορούσε υποθετικά να εκφωνήσει γι' αυτόν ο Παπαναστασίου: «Ο προκείμενος νεκρός ήτο ένας αληθινός άνδρας, με μεγάλο θάρρος, με αυτοπεποίθησιν και δι' αυτόν και δια τον λαόν τον οποίον εκλήθη να κυβερνήσῃ. Ισως έκαμε πολλά σφάλματα, αλλά ποτέ δεν του απέλειψε το θάρρος. Ποτέ δεν υπήρξε μοιρολάτρης. Διότι δεν περίμενε ποτέ την μοίραν του να ίδη την χώραν του προηγμένην, αλλά έθεσεν εις την υπηρεσίαν αυτής όλον το πυρ το οποίον είχε μέσα του, κάθε δύναμιν ψυχικήν και σωματικήν».

ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ:

(με τη σειρά που εμφανίζονται)

1. Πρωτοσέλιδο της Γαλλικής εφημερίδας «Le Petit Journal» (29 Οκτωβρίου 1916).
2. Φωτογραφία Μουσείου Ιστορίας Ελ. Βενιζέλου.
3. Φωτογραφία Μουσείου.
4. Φωτογραφία Μουσείου.
5. Φωτογραφία Μουσείου.
6. Φωτογραφία Μουσείου.
7. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο επαναστάτης, ο πολιτικός, ο δημιουργός, ο μύθος.* εφημ. Το Βήμα σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2016.
8. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο επαναστάτης, ο πολιτικός, ο δημιουργός, ο μύθος.* εφημ.ο Βήμα σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2016.
9. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο επαναστάτης, ο πολιτικός, ο δημιουργός, ο μύθος.* εΕφημ. Το Βήμα σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2016.
10. Φωτογραφία Μουσείου.
11. Μητσοτάκη, Ζωή. *Το σπίτι του Ελευθέριου Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων.* Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2001.

12. Φωτογραφία Μουσείου.
13. Φωτογραφία Μουσείου.
14. Μητσοτάκη, Ζωή. *Το σπίτι του Ελευθέριου Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων*. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2001.
15. Φωτογραφία Μουσείου.
16. Από βιβλίο που αναφέρεται στη ζωή του Βενιζέλου.
(20260504100443955_0003)
17. Μητσοτάκη, Ζωή. *Το σπίτι του Ελευθέριου Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων*. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2001.
18. Φωτογραφία Μουσείου.
19. Από το άρθρο «Ελευθέριος Βενιζέλος» στην Βικιπαίδεια.
(https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%B5%CF%85%CE%B8%CE%AD%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%92%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%B6%CE%AD%CE%BB%CE%BF%CF%82)
20. 20260504100057362_0013
21. Φωτογραφία Μουσείου.
22. Φωτογραφία Μουσείου.
23. Από άρθρο της ιστοσελίδας «Τα Ρεθυμνιώτικα Νέα».
(<https://rethnea.gr/%CE%BD%CE%BF%CE%AD%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-1910-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CE%B9-%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%BF%CF%87%CE%AE-%CE%84%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%B6%CE%B5/>)
24. Φωτογραφία Μουσείου.
25. Φωτογραφία Μουσείου.
26. Φωτογραφία Μουσείου.
27. Φωτογραφία Μουσείου.
28. Φωτογραφία Μουσείου.
29. Μητσοτάκη, Ζωή. *Το σπίτι του Ελευθέριου Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων*. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2001.
30. Ιστορικό αρχείο εφημ. «Το Βήμα/Τα Νέα».

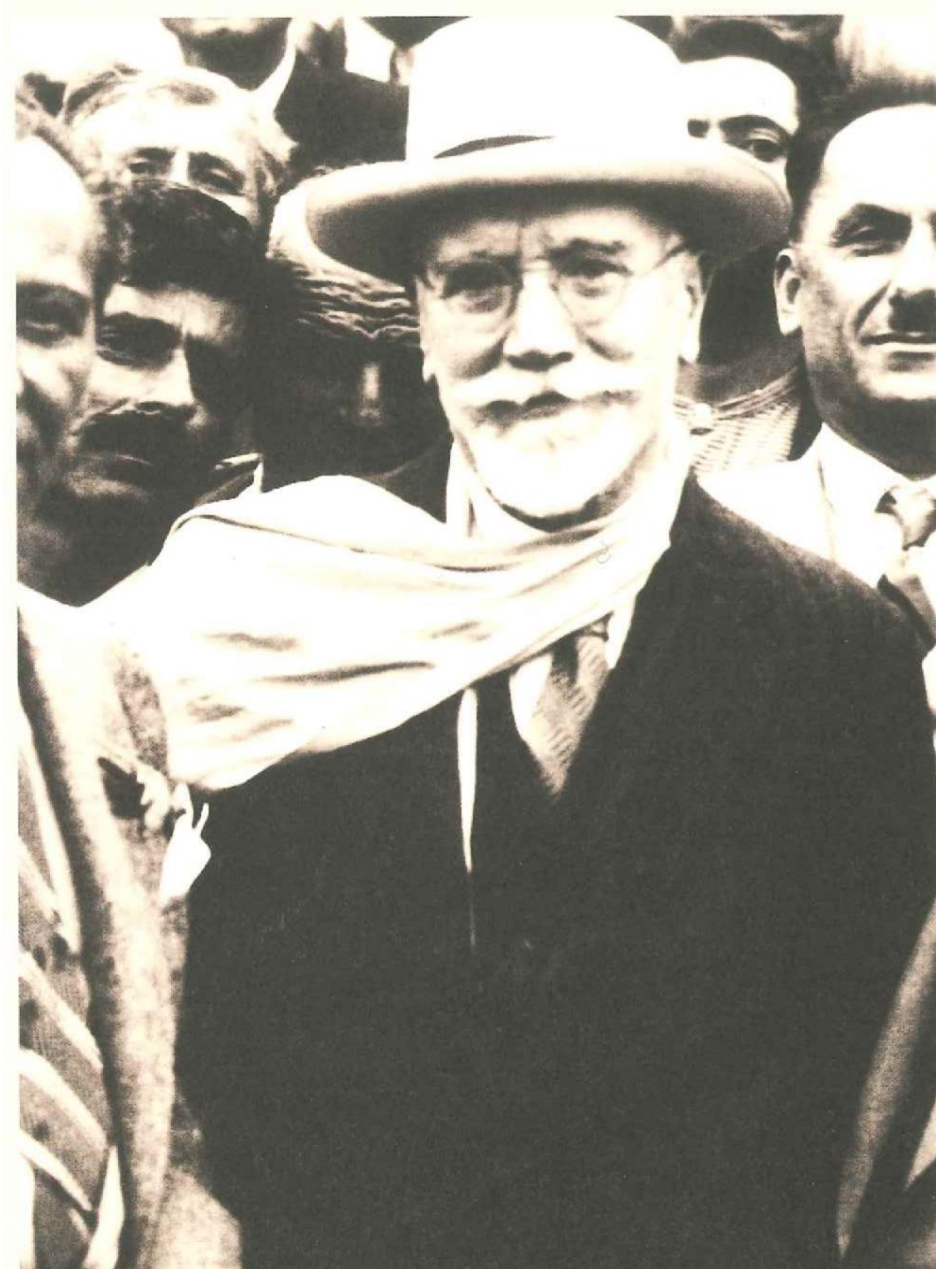
31. Από το φωτογραφικό αρχείο της Βικιπαίδειας.
(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:158_14_Constantin_Venizelos.jpg)
32. Από το αρχείο του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου (ΕΛΙΑ)- Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ).
33. Φωτογραφία Μουσείου.
34. Φωτογραφία Μουσείου.
35. Φωτογραφία Μουσείου.
36. Συλλογικό έργο: Ευάγγελος Χεκίμογλου, Γεώργιος Αναστασιάδης, Θανάσης Σ. Διαμαντόπουλος, Σπύρος Μαρκέτος, Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Γεώργιος Θ. Μαυρογορδάτος, Θάνος Μ. Βερέμης, Γεώργιος Μαργαρίτης, Δέσποινα Ι. Παπαδημητρίου, Βασίλης Καρδάσης, Παύλος Β. Πετρίδης, Κώνσταντίνος Λούλος, Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Αλέξης Αλεξανδρής, Θανάσης Χρήστου, Γιάννης Μουρέλος και Νίκος Ποταμιάνος, *Ελευθέριος Βενιζέλος 1864-1936: Η μεγάλη πορεία. Από το ανάθεμα στην αποθέωση*. Εκδόσεις Ελευθεροτυπία, 2008 (;).
37. Φωτογραφία Μουσείου.
38. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.
39. Συλλογικό έργο: Ευάγγελος Α. Χεκίμογλου κ.ά. (βλ. ανωτ., σημ. 36) *Ελευθέριος Βενιζέλος 1864-1936: Η μεγάλη πορεία. Από το ανάθεμα στην αποθέωση*. Εκδόσεις Ελευθεροτυπία, 2008 (;).
40. Φωτογραφία Μουσείου.
41. Από άρθρο της Βικιπαίδειας για την Μερραρχία των Σερρών.
(https://en.wikipedia.org/wiki/Serres_Division)
42. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.
43. *The Great War: The Standard History of the All-Europe Conflict*. Τόμ. 8, επιμ. Η. W. Wilson και J. A. Hammerton, Amalgamated Press, 1917, τεύχ. 136, 14 Μαρτ. 1917.
44. Φωτογραφία Μουσείου.
45. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.
46. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.
47. Φωτογραφία Μουσείου.
48. Φωτογραφία Μουσείου.

49. Φυλάσσεται ως ιστορικό τεκμήριο στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο (Αθήνα).
50. Έκθεμα του Μουσείου
51. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.
52. Φωτογραφία Μουσείου.
53. Από άρθρο του «Εθνικού Κήρυκα».
(<https://www.ekirikas.com/ekato-chronia-apo-ti-mikrasiatiki-kata/>)
54. Φωτογραφία Μουσείου.
55. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο επαναστάτης, ο πολιτικός, ο δημιουργός, ο μύθος*. εφημ. Το Βήμα σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2016.
56. Μητσοτάκη, Ζωή. *Το σπίτι του Ελευθέριου Βενιζέλου στη Χαλέπα Χανίων*. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2001.
57. Έργο του ζωγράφου Δημήτριου Κοκότση (91894-1961) με τίτλο «Μεταφράζοντας Θουκυδίδη» (Παρίσι, 1921). Το αντίγραφο είναι δωρεά της ανιψιάς του ζωγράφου, Ελένης Αρώνη-Κοκοτσάκη, και βρίσκεται στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» στα Χανιά.
58. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο επαναστάτης, ο πολιτικός, ο δημιουργός, ο μύθος*. εφημ. Το Βήμα σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2016.
59. Φωτογραφία Μουσείου.
60. Φωτογραφία Μουσείου.
61. Φωτογραφία Μουσείου.
62. Από βιβλίο που αναφέρεται στη ζωή του Βενιζέλου.
(20260504100443955_0008)
63. Φωτογραφία Μουσείου.
64. Από άρθρο του «Πρώτου Θέματος».
(<https://www.protothema.gr/stories/article/1504739/i-kubernisi-eleutheriou-venizelou-apo-to-1928-os-to-1932-kai-to-idionumo-enadion-tou-kke/>)
65. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.
66. Φωτογραφία Μουσείου.
67. Φωτογραφία Μουσείου.
68. Φωτογραφία Μουσείου.
69. Φωτογραφία Μουσείου.

70. Από το Ιστορικό Αρχείο «Το Βήμα»/ «Τα Νέα».
71. Φωτογραφία Μουσείου.
72. Φωτογραφία Μουσείου.
73. Από βιβλίο που αναφέρεται στη ζωή του Βενιζέλου.
(20260504100443955_0010)
74. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.
75. Φωτογραφία Μουσείου.
76. Από άρθρο της εφημερίδας «Πατρίς».
(<https://www.patris.gr/stiles/pic-of-day/h-fotografia-tis-imeras-1930-o-el-venizelos-sta-chania/>)
77. Από άρθρο της εφημερίδας «Πατρίς». (<https://www.patris.gr/stiles/pic-of-day/i-fotografia-tis-imeras-1931-o-eleytherios-venizelos-me-tin-syzygo-toy-stin-konstantinoupoli/>)
78. Φωτογραφία Μουσείου.
79. Φωτογραφία Μουσείου.
80. Συλλογικό έργο: Ευάγγελος Α. Χεμικόγλου κ.ά. (ανωτ., σημ. 36), *Ελευθέριος Βενιζέλος 1864-1936: Η μεγάλη πορεία. Από το ανάθεμα στην αποθέωση*. Εκδόσεις Ελευθεροτυπία, 2008.
81. Φωτογραφία Μουσείου.
82. Από το Ιστορικό Αρχείο εφημ. «Το Βήμα»/ «Τα Νέα».
83. Ηνωμένοι Φωτορεπόρτερς/ Ιστορικό Αρχείο εφημ. «Το Βήμα/Τα Νέα».
84. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο επαναστάτης, ο πολιτικός, ο δημιουργός, ο μύθος*. εφημ. Το Βήμα σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2016.
85. Από βιβλίο που αναφέρεται στη ζωή του Βενιζέλου.
(20260504095256682_0001)
86. Από το φωτογραφικό αρχείο της Βικιπαίδειας.
(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Venizelos_on_his_death_bed.jpeg)
87. Από το Ιστορικό Αρχείο εφημ. «Το Βήμα»/ «Τα Νέα».
88. *Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο άνθρωπος, ο επαναστάτης, ο πολιτικός, ο δημιουργός, ο μύθος*. εφημ. Το Βήμα σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», 2016.
89. «Ελευθέριος Βενιζέλος – 90 χρόνια από τον θάνατό του». Εφημ. *Το Βήμα*, 2026. Επιστημονική επιμ. Βασίλης Παναγιωτόπουλος, Γιάννης Βούλγαρης και Σωτήρης Ριζάς. Συμμετοχή κειμένων από

τους Σπύρος Βλαχόπουλος, Ελπίδα Κ. Βόγλη, Έφη Γαζή, Ιάσων Ζαρίκος, Αλέξανδρος Μακρής, Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος, Θανάσης Μπαρλαγιάννης, Δημήτρης Ντούρος, Νικόλαος Παπαναστασόπουλος, Χρήστος Τριανταφύλλου.

90. Από το Ψηφιακό Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Χανιά.

Good Bye